

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Механіко-математичний факультет
Кафедра математичної економіки, економетрії,
фінансової та страхової математики

Затверджено

на засіданні кафедри математичної
економіки, економетрії, фінансової та
страхової математики

механіко-математичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 12 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

_____ проф. Кирилич В. М.

Силабус з навчальної дисципліни
"Мови опису сторінок та їх використання",
що викладається в межах ОПП
"Актуарна та фінансова математика",
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 111 Математика

Львів-2022

Назва дисципліни	Мови опису сторінок та їх використання
Адреса викладання дисципліни	вул. Університетська, 1, Львів, Львівська область, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Механіко-математичний факультет, кафедра математичної економіки, економетрії, фінансової та страхової математики
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань: 11 Математика і статистика Спеціальність: 111 Математика Спеціалізація: Актуарна та фінансова математика
Викладачі дисципліни	Червінка Костянтин Андрійович, канд. фіз.-мат. наук, доцент https://new.mmf.lnu.edu.ua/employee/chervinka-k-a
Контактна інформація викладачів	kostiantyn.tchervinka@lnu.edu.ua кафедра МЕЕФСМ, ЛНУ імені Івана Франка, Львів, вул. Університетська, 1
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через електронні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача
Сторінка дисципліни	https://new.mmf.lnu.edu.ua/course/movy-opysu-storinok-ta-ikh-vykorystannia-afm-2
Інформація про дисципліну	Навчальну дисципліну розроблено так, щоб надати учасникам розуміння й більш загальне уявлення про технології та сфери застосування мов розмітки у різних сферах загального використання інформаційних технологій та у професійній діяльності. Ілюстративними прикладами різноманіття є застосування мов розмітки як до оформлення математичних документів (TEX), мови всесвітньої мережі (HTML) та метамови (XML)
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Мови опису сторінок та їх використання» є вибірковою дисципліною із спеціальності 111 математика для освітньої програми магістра математики (актуарна та фінансова математика), яка викладається в другому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Мови опису сторінок та їх використання» є ознайомлення студентів із методами застосування мов розмітки до оформлення тексту та опису об'єктів і даних різної природи
Література для вивчення дисципліни	1. Махней О. В. Практикум з LaTeX : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Голіней, 2018. 36 с. 2. Губаль, Г. М. (2013). Стратегії для створення математичної статті у видавничій системі LATEX. <i>Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво</i>, (13), 10-13. 3. Lamport L. L^AT_EX: A Document Preparation System, User's Guide and Reference Manual. Addison-Wesley, 1994. 4. Knuth D.E. Computers and Typesetting. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, 1986. Vol. A–E. 5. Goossens, M., Rahtz, S. P., Rahtz, S., Gurari, E. M., Moore, R., & Sutor, R. S. (1999). The LaTeX Web Companion: Integrating TeX, HTML, and XML (Vol. 4). Addison-Wesley Professional. 6. Технології розробки WEB-ресурсів [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. П. Молчанов, О. К. Пандорін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 130 с. 7. Goldfarb, C. F. (1998). Future directions in SGML/XML. In <i>SGML und XML</i> (pp. 3-25). Springer, Berlin, Heidelberg.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 0 годин лекцій, 32 годин практичних занять. Самостійної роботи 58 годин

Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде серед іншого: – Знати основні принципи і підходи розмітки документу, розуміти елементи тегів гіпертекстової, смислової та логічної розмітки й область їх дії та правила взаємодії, знати та розуміти концепцію коректного документу, розрізняти різні частини tex-документу, принципи масштабовності та адресації як у tex-документі, так і у рамках DOM-структури; знати засоби автоматичної роботи із такими сторінками – Вміти проводити аналіз коду сторінки, виділяти елементи, що несуть певне смислове навантаження, оцінювати коректність і призначення коду; вміти створювати та змінювати найпростіші tex-, html- та xml-документи на рівні коду та за допомогою спеціалізованих програмних продуктів. Курс забезпечує набуття таких фахових компетентностей: ЗК 1, ЗК 5, ФК 1, ФК 7 та програмних результатів навчання: ПРН 5, ПРН 10, ПРН 17
Ключові слова	системи кодування тексту, розмітка, тег, верстка, SGML, XML, HTML, TEX, LATEX
Формат курсу	Очний, дистанційний Проведення лекцій, практичних занять та консультацій
Теми	Тема 1. Загальне поняття про мови опису сторінок Тема 2. Основні аспекти мови гіпертекстової розмітки Тема 3. Система підготовки документів TEX/LATEX Тема 4. Особливості і сфери застосування XML Тема 5. Організація логічної структури у мовах розмітки Тема 6. Форматування та налаштування стилю Тема 7. Символьні сутності у різних середовищах Тема 8. Мови MathML (математичних формул), SMIL –(інтеграції та синхронізації мультимедійних засобів), SVG (двовимірної векторної графіки), RDF (метаописів ресурсів), XHTML
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з інформаційних систем
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, семінарські заняття: дискусії та колаборативне вивчення окремих задач
Необхідне обладнання	–
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • робота упродовж семестру, активність на семінарських заняттях: максимальна кількість балів 25; • індивідуальні завдання (2), максимальна кількість балів 50; • заліковий контроль теоретичного матеріалу: максимальна кількість балів 25. Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

	Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, що немає серед рекомендованих Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до іспиту (чи питання до контрольної роботи)	Теоретичні питання та знання окремих тем • Мови опису сторінок: загальні принципи і характерні риси • Мови розмітки в системах комп'ютерної верстки • Мови розмітки в системах обробки текстових даних • Історія розвитку: від GenCode і Scribe до XML і XHTML ▪ HTML: структурні і мета-теги документу ▪ HTML: форматування і стилі ▪ HTML: спеціальні об'єкти та скрипти; ДОМ ▪ Реалізація принципів метамови у XML ▪ XML як засіб передачі даних ▪ TEX: призначення, історія версій та процес підготовки ▪ TEX: набір і оформлення тексту й формул ▪ TEX: лічильники та посилання ▪ TEX: стилі оформлення документу ▪ TEX: оточення у LaTeX ▪ Мови опису математичних формул ▪ Мови опису двовимірної векторної графіки ▪ Мови опису інтеграції та синхронізації мультимедійних засобів ▪ Мова метаописів ресурсів RDF (Schema) ▪ Мова опису онтологій OWL ▪ Поняття про семантичні мережі та теорію графів
Опитування	Анкет-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенні курсу.

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	ФД*	Література**	Завдан- ня, год.	Термін виконання
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1	Загальне поняття про мови опису сторінок	п, сд	[6]	2	
2	Основні аспекти мови гіпертекстової розмітки	сд	[5, 7]	6	
3	Система підготовки документів TEX/LATEX	ск	[1-4]	8	
4	Особливості і сфери застосування XML	п, сд	[7]	2	
5	Організація логічної структури у мовах розмітки	п, сд	[5, 7]	4	
6	Форматування та налаштування стилю	п, сд	[5, 6]	2	
7	Символьні сутності у різних середовищах	ск	[4, 5]	2	
8	Мови MathML (математичних формул), SMIL –(інтеграції та синхронізації мультимедійних засобів), SVG (2-d векторної графіки), RDF (метаописів ресурсів), XHTML	п, сд	[7]	4	
16	Підсумки, залік			2	

* Форми діяльності:

презентації (п), семінарські заняття : дискусії (сд) та колаборативне вивчення (ск)

** Література

1. Махней О. В. Практикум з LaTeX : методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Голіней, 2018. 36 с.
2. Губаль, Г. М. (2013). Стратегії для створення математичної статті у видавничій системі LATEX. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*, (13), 10-13.
3. Lamport L. L^AT_EX: A Document Preparation System, User's Guide and Reference Manual. Addison-Wesley, 1994.
4. Knuth D.E. Computers and Typesetting. Addison-Wesley, Reading, Massachusetts, 1986. Vol. A–E.
5. Goossens, M., Rahtz, S. P., Rahtz, S., Gurari, E. M., Moore, R., & Sutor, R. S. (1999). The LaTeX Web Companion: Integrating TeX, HTML, and XML (Vol. 4). Addison-Wesley Professional.
6. Технології розробки WEB-ресурсів [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. П. Молчанов, О. К. Пандорін. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 130 с.
7. Goldfarb, C. F. (1998). Future directions in SGML/XML. In *SGML und XML* (pp. 3-25). Springer, Berlin, Heidelberg.